

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til biodiversitetsskov 2024 - j.nr. 23-223203-000032

På vegne af Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Botanisk Forening, Dyrenes Beskyttelse, Danmarks Jægerforbund, Verdens Skove, Danmarks Sportsfiskerforbund, WWF, Entomologisk Forening, Svampeforeningen, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Vilde Natur, Greenpeace og Danmarks Naturfredningsforening, fremsendes hermed fælles høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til biodiversitetsskov 2024 (j.nr. 23-223203-000032).

Hovedpointerne i vores høringssvar er følgende:

- Skovnaturen i Danmark er trængt, og vi ser derfor som udgangspunkt meget positivt på, at der gøres en indsats for at skabe bedre betingelser for de mange sjældne og truede arter.
- Det er positivt, at satserne til tilskud er justeret, så de følger priserne på råtræ, ligesom det er positivt, at tilskud nu kan udbetales som et engangsbetøb. Dette gør det mere attraktivt for lodsejerne.
- Det er imidlertid en klar forringelse af de tidligere ordninger, når det kommer til de konkrete tilskudsberettigede indsatser, og vi ser ordningerne som helt utilstrækkeligt til at gøre en reel forskel for den trængte biodiversitet i de private skove.
- Særligt bortfald af tilskud til skovgræsning og forberedelse til skovgræsning samt tilskud til naturlig vandstand og forberedelse til naturlig vandstand er i den forbindelse uheldige.
- Referencen til rødlisten i bilag 2 bør opdateres til den seneste Rødliste 2030 og tilrettes i overensstemmelse hermed.

Indledning

Danmark er fra naturens side et skovland, og langt hovedparten af vores hjemmehørende arter er derfor tilpasset til at leve i skove. Forståelsen af naturlige skove på vores breddegrader har imidlertid ændret sig markant de sidste årtier – fra forestillingen om primært lukkede og mørke skove, til i dag at tale om skovlandskaber, med et stort indslag af hel- og halvåbne arealer, hvor lysåben natur med buske, lyskrævende træer og urter vokser¹. Det har også sat præg på de nyeste anbefalinger til, hvordan vi bedst sikrer skovnaturen. I dag er der fokus på en økosystembaseret tilgang, hvor målet er at fremme den økologiske integritet, dvs. et skovområdes evne til at understøtte og opretholde den naturlige artssammensætning, diversitet, funktion og de tilhørende naturlige økologiske processer². Hermed sikres økosystemernes robusthed og fulde biodiversitetspotentiale på trods af naturlige og menneskeskabte ændringer.

Desværre har vi ikke passet særligt godt på skovnaturen i Danmark. Det kan bl.a. ses af, at skov er det levested, som de fleste af de rødlistede arter er knyttet til³. Generelt er skovnaturen presset af aktiv skovdrift, hvor monotone og ensartede skove fremmes på bekostning af mere varierede og dynamiske skove, hvor der levnes plads til naturlige processer som f.eks. naturlig vandstand, stormfald, ild og forekomst af store pattedyr. Al overvågning og forskning peger på, at skovnaturen i Danmark generelt har det meget svært, og særligt de private skove er vigtige at have fokus på, da en stor del af de truede og sjældne arter findes netop her⁴.

Som grønne foreninger med fokus på biodiversitet ser vi som udgangspunkt meget positivt på alle initiativer, der gøres for at skabe bedre betingelser for den trængte skovnatur i Danmark. Derfor er det også positivt, at man har forsøgt at gøre ordningerne mere attraktive for lodsejerne, bl.a. ved at lade tilskuddet følge priserne på råtræ samt gøre det muligt at udbetale tilskud som et engangsbetøb.

Det er til gengæld meget kritisabelt og stik imod de ønsker, flere af foreningerne fremførte i høringssvarene til Miljørapport over forslag til den danske CAP-plan 2023-27 tilbage i oktober 2021⁵, at der lægges op til en kraftig

¹ ["Danmark var ikke dækket af tæt skov, før mennesket kom"](http://www.nat.au.dk) – www.nat.au.dk

² [Aarsrapport-Biodiversitetsrådet-2023.pdf](#)

³ [AU - Den danske Rødliste - Levesteder - Skov og krat](#)

⁴ ["Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove"](#) – CMEC, Københavns Universitet 2016.

⁵ Se t.eks. DOFs høringssvar af 6. oktober 2021, p. 14 nederst

foringelse af de hidtil tilskudsberettigede indsatser. Tilskud til en række væsentlige indsatser som skovgræsning, naturlig vandstand og indsatser for truede arter er helt fjernet, og de resterende tiltag i ordningen må anses for utilstrækkelige til at gøre en reel forskel for skovnaturen.

Mere fokus på naturlige processer

Naturlige processer er afgørende for at fremme og sikre varierede skove med levesteder for mange arter, herunder mange truede og sjældne arter. Derfor er det også positivt, at staten går forrest med udlæg af urørt skov og planer om naturnationalparker på statens egne arealer. Derfor kan det også undre, at samme stat nu vælger *ikke* at understøtte den samme udvikling i private skove, stik imod de faglige ekspert anbefalinger.

I den tidligere ordning var det muligt at få et engangstilskud til at forberede græsning ved at rydde hegnslinjer og opsætte hegn. Derudover var det muligt at få et femårigt tilskud til løbende græsning i skov, som bl.a. muliggjorde helårsgræsning og græsning på tværs af sluttet skov og lysåbne arealer. I udkastet er tilskud til græsning i privat skov fjernet. Dette indebærer ikke bare, at der næppe kommer flere nye græsningsprojekter i private skove, men formentlig også, at mange af de eksisterende private projekter indstilles, når den nuværende ordning udløber. Set i lyset af, at græsning er naturligt og en essentiel proces i forhold til at skabe varierede og lysåbne skove, bør disse tilskud hurtigst muligt genindføres.

I den tidligere ordning var det også muligt at få tilskud til at genoprette naturlig vandstand. Der var tilskud til både forundersøgelser og fysisk etablering, ligesom der blev givet et 20-årigt tilskud til fastholdelse af tilstanden. Naturlig vandstand er på samme måde som græsning en nødvendig proces for at udvikle varierede skove med høj biodiversitet, ikke mindst, fordi mange private skove i dag er kunstigt tørre som følge af omfattende dræning. Det er således vigtigt, at der indføres et økonomisk incitament for private skovejere til at gøre skovene vådere, hvorfor dette tilskud også hurtigst muligt bør genindføres.

Foreningerne er naturligvis opmærksomme på, at genindførelse af sådanne ordninger vil forudsætte en revision af CAP-planen, men som vi har forstået det, er der indtil flere vinduer herfor frem mod 2027, og vi skal på det kraftigste opfordre styrelsen til at iværksætte en sådan planrevision som noget af det første.

Rødlisten

Referencen til rødlisten i Bilag 2 bør opdateres til "Rødliste 2030", og Bilag 4 korrigeres i overensstemmelse hermed, sådan at alle arter, levestedskategoriseret som knyttet til 'Skov og krat' medtages. Det kunne overvejes blot at referere til "rødlistede arter, der er knyttet til 'Skov og krat' i den på ansøgningstidspunktet gældende danske Rødliste" (med angivelse af link hertil), og så helt udelade Bilag 4, da det udgør en uheldig fastfrysning af en liste i fortsat udvikling.

Hvis Bilag 4 fastholdes, bør overskriften ændres til noget mere retvisende, f.eks. "Arter på den danske Rødliste, der er levestedskategoriseret som knyttet til Skov og krat". Som overskriften fremstår nu, får man det fejlagtige indtryk, at bilaget simpelthen udgør rødlisten.

Artsudvalget i Bilag 4 bør være konsistent, og ikke som nu, hvor der i hvert fald for fuglenes vedkommende også medtages ikke-rødlistede arter, der er levestedskategoriseret som knyttet til Skov og krat (Skovsneppe, Tårnfalk og Ll. Korsnæb), mens der er udeladt tre rødlistede arter, der er levestedskategoriseret som knyttet til Skov & krat (Høgesanger, Ellekrage og Karmindompap), ligesom en art som Spurvehøg, der helt oplagt har skovtilknytning (tilmed udpeget som skovindikatorart i det Pan-europæiske fugleregistreringsprogram), men som af ukendte grunde ikke er levestedskategoriseret i rødlisten, er udeladt (se evt. den som Bilag I optagne oversigt over medtagede og ikke-medtagede rødliste- og ikke-rødlisterarter af fugle).

Øvrige bemærkninger

Derudover har vi en række mere specifikke kommentarer og forslag til ændringer:

- Det kan undre, at styrelsen har valgt at reducere antallet af træer til naturligt henfald fra maksimalt 20 til i snit 12 pr. ha. Dødt ved er en vigtig ressource for mange truede og sjældne arter i skovene, så det er svært at se formålet med at nedjustere det samlede antal træer, man kan få tilskud til at efterlade som dødt ved. Foreningerne foreslår, at skovejerne kompenseres forholdsmæssigt for hvert træ yderligere, de bevarer til naturligt henfald ud over de 12 pr. hektar.
- Derudover ser vi gerne fortsat mulighed for at søge tilskud til særlige indsatser for arter. Mange af de truede arter i skove lever så spredt og fragmenteret i landskabet, og spreder sig dårligt, så der kan være behov for en akut og mere håndholdt indsats i en periode, indtil der udvikles mere sammenhængende skove med høj naturindhold og passende forhold for disse arter.
- I forbindelse med tilskud til ekstensiv skovdrift skal vi opfordre til følgende tilføjelse til listen med hovedkrav for at opfyldelse af ordningen:
 - "Der må ikke foretages skovning i fuglenes yngletid, dvs. 1. februar - 30. september".

Afrunding

Vi står i en biodiversitetskriser, som er en alvorlig udfordring for samfundet. Skovene, og ikke mindst de private skove, rummer fortsat en vigtig del af den truede og sjældne biodiversitet, og en målrettet indsats her vil således være en omkostningseffektiv investering for et samfund, der ønsker at bremse tabet af biodiversitet. Derfor er det uforståeligt, at Landbrugsstyrelsen nu vælger at sende en ordning med fokus på biodiversitetsskov i høring, som ikke følger de nyeste anbefalinger til forvaltning af biodiversitet i skov, og hvor man har fjernet en række tilskudsmuligheder, der er helt afgørende for at fremme og sikre varierede og artsrige skove.

Vi skal derfor kraftig opfordre til, at Landbrugsstyrelsen omgående iværksætter udviklingen af en supplerende støttemulighed, som foreningerne gerne bidrager til udviklingen af, så det sikres, at der også fremover vil være mulighed for at yde tilskud til væsentlige indsatser som skovgræsning, naturlig vandstand og målrettede indsatser for arter.

Med venlig hilsen

Hans Meltofte
Dansk Ornitologisk Forening

Martin Køhl Søholm
Dansk Botanisk Forening

Michael Carlsen
Dyrenes Beskyttelse

Claus Lind Christensen
Danmarks Jægerforbund

Pil Christensen
Verdens Skove

Anders Horsten
Danmarks Naturfredningsforening

Niklas Sjøbeck Jørgensen
Rådet for Grøn Omstilling

Danna Borg
Danmarks Vilde Natur

Jan Fischer Rasmussen
Entomologisk Forening

Lars Brinch Thygesen
Danmarks Sportsfiskerforbund

Helene Hansen
Greenpeace

Sofie Tind Nielsen
WWF

Thomas Læssøe
Svampeforeningen

**DYRENES
BESKYTTELSE**

